

บทที่ 4

ปัญหาในการกำหนดมาตรฐานค่าจ้างว่าความในคดีแพ่ง

จากที่ได้ศึกษามาจะเห็นว่า การประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศต่างๆ ทั้งในประเทศอังกฤษ และประเทศไทย ไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบ วิธีการในการกำหนดมาตรฐานค่าจ้างว่าความที่แน่นอนชัดเจนไว้แต่อย่างใด จะพบว่าการตกลงในเรื่องค่าจ้างว่าความสามารถตกลงกันได้อย่างกว้างขวางอยู่ที่ทนายความและลูกความจะได้ตกลงกัน

ในประเทศเยอรมันซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย การเรียกค่าจ้างว่าความนั้นจะมีกฎหมายกำหนดอัตราค่าทนายความขั้นต่ำและขั้นสูงไว้เป็นจำนวนแน่นอนเป็นเรื่องๆ โดยเฉพาะ จึงไม่มีปัญหาในทางกฎหมายแต่อย่างใด

สำหรับประเทศไทยแม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 7) มาตรา 8 กำหนดตารางอัตราค่าทนายความไว้ แต่อัตราค่าทนายความดังกล่าวใช้บังคับมานานเกือบ 30 ปี ยิ่งล้ำสมัยก็มิได้คำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันหรือคำนึงถึงปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการเรียกค่าจ้างว่าความแต่อย่างใด อีกทั้งการกำหนดค่าทนายความดังกล่าวก็ให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราค่าทนายความ ซึ่งอาจเป็นข้อถกเถียงในเรื่องของการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน

อีกทั้งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 และข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529 ก็ไม่ได้กำหนดรูปแบบ วิธีการเรียกค่าจ้างว่าความที่ชัดเจนไว้แต่อย่างใด ขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างทนายความและผู้มีอรรถคดีทำให้การเรียกค่าตอบแทนการจ้างว่าความไม่เป็นมาตรฐาน และไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริงอันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมทั้งต่อทนายความเอง และผู้มีอรรถคดี

ดังที่กล่าวมาในบทก่อนๆ ว่ารูปแบบลักษณะของการเรียกค่าจ้างว่าความในคดีแพ่งของประเทศไทยมี 2 รูปแบบ คือการเรียกค่าจ้างว่าความโดยรัฐกำหนดให้อย่างหนึ่ง และการเรียกค่าจ้างว่าความโดยทนายความและลูกความตกลงกันเองอีกอย่างหนึ่ง

ดังนั้น จึงสมควรศึกษาปัญหาในการกำหนดมาตรฐานค่าจ้างว่าความในคดีแพ่ง ดังจะได้อีกต่อไป

1. ปัญหาในการกำหนดมาตรฐานค่าจ้างว่าความที่รัฐกำหนดให้

ในคดีแพ่งนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้กำหนดตารางอัตราค่าตอบแทนความไว้ โดยได้กำหนดอัตราค่าตอบแทนที่ศาลจะพิพากษาให้คู่ความใช้แทนกันนั้น โดยการกำหนดให้กำหนดค่าตอบแทนตามที่ศาลเห็นสมควรระหว่างอัตราขั้นต่ำและอัตราขั้นสูง โดยการกำหนดตารางอัตราค่าตอบแทนดังกล่าวนั้นใช้มาเกือบ 30 ปี ซึ่งอัตราค่าตอบแทนยังล้าสมัย มิได้คำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียกค่าจ้างว่าความแต่อย่างใด อีกทั้งยังให้อำนาจศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนดังกล่าว ซึ่งการใช้ดุลพินิจของศาลนี้อาจมีข้อถกเถียงกันในเรื่องของการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน จึงเห็นสมควรศึกษาปัญหาในการกำหนดมาตรฐานค่าจ้างว่าความที่รัฐกำหนดให้ ในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ปัญหาจากการกำหนดค่าจ้างว่าความโดยไม่ได้ดูจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียกค่าจ้างว่าความ

ปัจจุบันอัตราค่าตอบแทนตามตาราง 6 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่ศาลได้กำหนดอัตราที่ศาลจะพิพากษาให้คู่ความใช้แทนกันนั้นกำหนดให้ศาลกำหนดค่าตอบแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ระหว่างอัตราขั้นต่ำและอัตราขั้นสูงเป็นดังนี้

ตารางที่ 4 กำหนดค่าตอบแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ระหว่างอัตราขั้นต่ำและอัตราขั้นสูง

อัตราค่าตอบแทน	1	2	3	4	5	6
	ทุนทรัพย์ไม่เกิน 2,000 บาท	ทุนทรัพย์เกิน 2,000 บาท แต่ไม่เกิน 5,000 บาท	ทุนทรัพย์เกิน 5,000 บาท แต่ไม่เกิน 10,000 บาท	ทุนทรัพย์เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 25,000 บาท	ทุนทรัพย์เกิน 25,000 บาท	คดีไม่มีทุนทรัพย์
อัตราขั้นต่ำไม่ว่าในศาลใด	50 บาท	100 บาท	200 บาท	400 บาท	600 บาท	50 บาท
อัตราขั้นสูงในศาลชั้นต้น	300 บาท	600 บาท	1,000 บาท	1,200 บาท	ร้อยละ 5	3,000 บาท
ในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา	200 บาท	300 บาท	500 บาท	600 บาท	ร้อยละ 3	1,500 บาท

2. ปัญหาในกำหนดค่าจ้างว่าความโดยทนายความและลูกความตกลงกันเอง

ดังได้กล่าวมาก่อนว่าการเรียกค่าจ้างว่าความของทนายความแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกันมีรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามแต่ที่ทนายความจะเป็นผู้กำหนด ทนายความบางคนมีรูปแบบการเรียกค่าจ้างว่าความโดยกำหนดจากระยะเวลาทำงาน บางคนเรียกค่าจ้างโดยวิธีเหมาจ่าย ซึ่งการเรียกค่าจ้างว่าความแต่ละแบบนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจน จึงสมควรศึกษาปัญหาในการกำหนดค่าจ้างว่าความโดยทนายความและลูกความตกลงกันเอง ในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ปัญหาจากการที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจน

เมื่อปรากฏว่าพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 และข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529 ไม่มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการในการเรียกค่าจ้างว่าความของทนายความให้ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งก็ไม่มีกฎหมายอื่นใดกำหนดรูปแบบ วิธีการในการเรียกค่าจ้างว่าความไว้เช่นกัน เมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นระหว่างทนายความและลูกความดังกล่าวในเรื่องของค่าจ้างว่าความแล้ว การวินิจฉัยตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายต่อกรณีดังกล่าวจึงเกิดปัญหาที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาพิจารณาวินิจฉัย การบังคับใช้กฎหมายจึงต้องพิจารณาตามหลักกฎหมายนิติกรรมสัญญาทั่วไป

การที่พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 และข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529 ไม่ได้กำหนดรูปแบบ วิธีการในการเรียกค่าจ้างว่าความไว้เป็นที่ชัดเจน อาจก่อให้เกิดข้อถกเถียงขึ้นเกี่ยวกับมรรยาททนายความกรณีทนายความเรียกค่าจ้างว่าความสูงกว่าความเป็นจริง และไม่มีกฎหมายจะนำมาพิจารณาวินิจฉัย แม้ว่าทนายความและลูกความสามารถตกลงค่าจ้างว่าความหรือกำหนดอัตราค่าจ้างว่าความในจำนวนที่ชัดเจนก็ตามแต่อาจจะไม่เป็นธรรมกับลูกความเพราะเมื่อฝ่ายชนะคดีได้ทรัพย์สินหรือเงินมาจำนวนน้อยแต่กลับต้องเสียค่าจ้างว่าความในจำนวนที่มาก เช่นนี้หากมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการเรียกค่าจ้างว่าความให้ชัดเจนเสียแล้ว ก็จะไม่เกิดปัญหาในการเรียกค่าจ้างว่าความระหว่างทนายความและลูกความ

2.2 ปัญหาจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกา

เป็นที่ทราบกันดีว่าภาระค่าจ้างว่าความเป็นภาระของประชาชนผู้มีอรรถคดีหรือผู้มีความ ซึ่งต้องรับภาระอย่างแน่นอนบนความไม่แน่นอนของผลคดีและความไม่แน่นอนของค่าจ้างว่าความ ทนายความจึงใช้วิธีการเรียกค่าจ้างว่าความบนความพอใจของตนเอง ทั้งแบบกำหนดจากระยะเวลาทำงาน หรือแบบวิธีเหมาจ่าย ทำให้ค่าจ้างว่าความในแต่ละคดีไม่มีความแน่นอนเนื่องจาก

ไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบ วิธีการที่ชัดเจนดังได้กล่าวข้างต้น คดีบางคดีเมื่อขึ้นสู่ศาลแล้วอาจมีการประนีประนอมยอมความกัน ลูกความก็จะต้องจ่ายค่าจ้างว่าความเต็มตามจำนวนตามที่ได้ตกลงกับทนายความไว้ ทั้งที่ค่าจ้างทนายความน่าจะลดลงตามกลไกที่เกิดขึ้นตามผลของงานที่ทนายความได้กระทำไป การเรียกค่าจ้างว่าความในประเทศไทยเป็นการแสดงเจตนาในการทำสัญญาโดยทั่วไป จำต้องอยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมทนายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของศาล

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าข้อตกลงการเรียกค่าจ้างว่าความระหว่างทนายความกับลูกความนั้น เป็นกฎหมายเอกชน สัญญาจ้างว่าความคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นทนายความซึ่งมีฐานะเป็นเอกชนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นประชาชนผู้มีความรู้ ทั้งทนายความและประชาชนผู้มีความรู้จึงมีฐานะเท่าเทียมกันตามกฎหมาย การตกลงค่าจ้างว่าความจึงเป็นไปตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาหรือแดนอิสระของเอกชน

หลักศักดิ์สิทธิ์ของเจตนาที่เกิดขึ้นจากความเชื่อถือในหลักเสรีภาพที่มีอยู่ของมนุษย์ทุกคน เน้นถึงสิทธิส่วนบุคคลโดยเจตนาเป็นตัวที่ก่อให้เกิดสิทธิ เสรีภาพของมนุษย์จะถูกจำกัดลงได้ก็แต่โดยความสมัครใจของตนเอง ในแง่กฎหมายเอกชนมนุษย์ถูกผูกพันโดยเจตนาของตนเอง กฎหมายจึงคุ้มครองเจตนาของบุคคล ซึ่งหลักนี้จะสอดคล้องกับสัญญา คือสัญญาซึ่งเมื่อเจตนาถูกแสดงออกไปและบุคคลต้องยอมรับและเคารพในเจตนาของตนที่แสดงออกไปจนเกิดเป็นสัญญา รัฐจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวในเจตนาของเอกชน โดยรัฐให้เสรีภาพแก่บุคคลในการทำสัญญาใดๆ โดยพื้นฐานแห่งความเท่ากันของบุคคลในการเข้าทำสัญญาเมื่อสัญญาเกิดขึ้นแล้วก็ต้องถูกบังคับและให้ปฏิบัติตามนั้น เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็น โฆษะ” (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 และ มาตรา 113 เดิม) กล่าวคือหากสัญญาว่าจ้างว่าความระหว่างทนายความและลูกความมีวัตถุประสงค์ต้องห้ามโดยกฎหมายอย่างชัดแจ้ง หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน สัญญาว่าจ้างนั้นเป็น โฆษะ

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับการคิดค่าจ้างว่าความว่ามีกรณีใดบ้างที่ขัดหรือไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนี้

1) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1558/2526

สัญญาที่โจทก์รับจ้างว่าความแก่ต่างให้จำเลยเพื่อแบ่งทรัพย์พิพาทในคดี เป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งโดย พ.ร.บ.ทนายความ พ.ศ.2508 ม.41 ประกอบกับ

พ.ร.บ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2477 ม.12 (2) การทำสัญญากันก่อนว่าความหรือระหว่างว่าความหาเป็นผลให้กฎหมายดังกล่าวไม่ใช้บังคับไม่ สัญญานี้จึงเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ.มาตรา 10

2) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4454/2528

สัญญาที่จำเลยจ้างโจทก์ซึ่งเป็นนายความให้ทวงหนี้จากสมาชิกสหกรณ์จำเลยโดยคิดค่าจ้างร้อยละ 5 ของยอดหนี้ที่ทวงได้นั้น เป็นเพียงอาศัยเป็นเกณฑ์คำนวณค่าจ้างทวงถามหนี้สินว่า จะเรียกร้อยค่าจ้างคิดเป็นร้อยละเท่าใดของหนี้ที่ทวงได้เท่านั้น หากใช่เป็นสัญญาแบ่งเอาส่วนจากทรัพย์สินที่เป็นมูลพิพาทที่ลูกความจะพึงได้รับเมื่อชนะคดีไม่ ทั้งเป็นการกระทำการนอกศาลมิใช่เป็นการจ้างโจทก์ให้เป็นนายความให้ดำเนินคดี จึงตกลงกันได้เพราะไม่มีกฎหมายห้ามสัญญาจ้างไม่ เป็นโมฆะ

3) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5622/2530

สัญญาที่โจทก์รับจ้างว่าความว่าต่างให้จำเลยทั้งสามโดยคิดค่าจ้างร้อยละ 30 ของเงินที่ได้มาทั้งหมด มิได้คิดจากทุนทรัพย์ที่ฟ้องเป็นการแบ่งเอาส่วนจากทรัพย์สินที่เป็นมูลพิพาทอันจะพึงได้แก่ลูกความจึงมีวัตถุประสงค์ขัดต่อ พ.ร.บ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2508 มาตรา 41 ประกอบกับ พ.ร.บ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2477 มาตรา 12(2) เป็นโมฆะ ตามป.พ.พ.มาตรา 113 แม้ต่อมาจะได้มี พ.ร.บ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2528 ให้ยกเลิก พ.ร.บ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2508 ไปแล้ว และกำหนดให้คณะกรรมการ (คณะกรรมการสภาพนายความ) ออกข้อบังคับว่าด้วยมรรยาทนายความตามมาตรา 53 ซึ่งข้อบังคับนั้นมีได้กำหนดเรื่องค่าจ้างว่าความไว้ก็ตาม ก็ไม่ทำให้สัญญาที่เป็นโมฆะแต่ต้นกลับ สมบูรณ์ขึ้น

4) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5979/2531

จำเลยตกลงจ้างโจทก์ในการสืบสวนหาข้อเท็จจริงจากภรรยาจำเลยในประเทศไทยว่า จำเลยจะถูกฟ้องขอให้สินบนเจ้าพนักงานหรือไม่ และขอคำแนะนำทางด้านกฎหมาย ถ้าจำเป็นก็ให้ตั้งนายความผู้คดี โดยกำหนดจำนวนเงิน 20,000 บาทเป็นการจ้างเหมาในกิจการดังกล่าว การที่โจทก์สืบสวนหาข้อเท็จจริงให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่จำเลย เมื่อไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า คู่กรณีต่างตกลงคิดค่าจ้างกันเป็นรายชั่วโมงหรือ โจทก์แจ้งจำเลยขอคิดค่าจ้างนอกเหนือจากเงินจำนวน 20,000 บาทเป็นพิเศษ ต้องถือว่าจำเลยตกลงจ้างโจทก์กระทำการในวงเงิน 20,000 บาท โจทก์ไม่อาจเรียกร้อยเอาเงินค่าใช้จ่ายอย่างอื่นนอกวงเงินที่จำเลยกำหนดแม้เพื่อใช้จ่ายในกิจการดังกล่าว

5) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6025/2539

สัญญาจ้างว่าความเป็นสัญญาจ้างทำของถือเอาผลสำเร็จของงานคือการดำเนินคดีหรือการทำหน้าที่ที่นายความตั้งแต่เตรียมคดีและว่าต่างหรือแก้ต่างในศาลไปจนคดีถึงที่สุด และการจ่าย

สินจ้างต้องถือเอาความสำเร็จของผลงานหรือจ่ายค่าจ้างตามที่ตกลงกันไว้ แม้สัญญาจ้างระบุว่า “...ผู้ว่าจ้างจะไม่ถอนนายหรือผู้แทนจนกว่าคดีจะถึงที่สุด หากมีการถอนนายก่อนคดีถึงที่สุดผู้ว่าจ้างตกลงชำระค่าสินจ้างให้เต็มตามจำนวนในสัญญาจ้างนี้” ก็ไม่ใช่ข้อสัญญาที่ผูกมัดตัดตอนเสรีภาพของผู้ว่าจ้างเพราะมิได้ห้ามเด็ดขาดมิให้ผู้ว่าจ้างถอนนาย เพียงแต่มีเงื่อนไขว่าหากถอนนาย ผู้ว่าจ้างก็ยังคงต้องชำระค่าสินจ้างให้ผู้รับจ้างเต็มจำนวนในสัญญาเท่านั้น ข้อตกลงนี้จึงไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่การที่ผู้ว่าจ้างได้ถอนนายก่อนคดีถึงที่สุดเช่นนี้ถือว่าผู้ว่าจ้างใช้สิทธิเลิกสัญญาในระหว่างที่การว่าจ้างยังทำไม่เสร็จ ซึ่งผู้ว่าจ้างต้องใช้เงินตามควรค่าแห่งการงานนั้นๆ รวมทั้งต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใดๆอันเกิดแก่การเลิกสัญญานั้นๆ ให้แก่ผู้รับจ้างด้วย ข้อตกลงที่ว่าหากมีการถอนนายก่อนคดีถึงที่สุดผู้ว่าจ้างยอมใช้ค่าสินจ้างเต็มจำนวน เท่ากับเป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนไว้ล่วงหน้าทำนองเบี่ยงปรับ หากสูงเกินส่วนศาลย่อมลดลงเป็นจำนวนพอสมควรได้

6) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 323/2477 173/2488 และ 1072/2499

ข้อตกลงค่าจ้าง 20,000บาท ชำระเมื่อชนะคดีถึงที่สุด ถ้าแพ้ไม่เอาเลยไม่เป็นพินันชั้นต่อและไม่ได้กำหนดส่วนได้มากน้อยตามผลแห่งคดี ใช้บังคับได้

7) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5229/2544

สัญญาจ้างว่าความที่พิพาทไม่มีข้อใดที่มีลักษณะเป็นการเสี่ยงโชคและไม่เป็นข้อตกลงที่มีลักษณะได้เสียกัน โดยอาศัยเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่แน่นอนเป็นข้อแพ้ชนะกันระหว่างโจทก์จำเลย แต่เป็นสัญญาจ้างทำของที่โจทก์ต้องลงแรงว่าต่างให้แก่จำเลยซึ่งเป็นลูกความจึงหาใช่เป็นการพินันชั้นต่อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 853 ไม่

8) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6675/2541

การที่จำเลยผู้ว่าจ้างได้ถอนโจทก์จากการเป็นนายความก่อนที่คดีจะถึงที่สุดนั้นเป็นการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างทำของในระหว่างที่การว่าจ้างยังทำไม่แล้วเสร็จ ตาม ป.พ.พ. 605 แต่ต้องใช้เงินตามราคาค่าแห่งการงานนั้นๆ ตาม ป.พ.พ.มาตรา 391 วรรคสาม รวมทั้งต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การเลิกสัญญาให้แก่โจทก์ตามมาตรา 605 และไม่อาจถือได้ว่าจำนวนตามข้อตกลงในสัญญาว่าจ้างเป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนไว้ล่วงหน้าอันมีลักษณะเป็นเบี่ยงปรับ การใช้เงินตามราคาค่าแห่งการงานที่โจทก์ได้กระทำไปแล้วทั้งหมดและพฤติกรรมแวดล้อมอื่นๆ ประกอบกับความเป็นธรรมและความเหมาะสมนั้นศาลมีอำนาจกำหนดให้ได้ตามสมควร ส่วนดอกเบี้ยนั้นเมื่อจำนวนเงินที่ศาลกำหนดให้จำเลยชำระแก่โจทก์เป็นจำนวนเงินที่กำหนดขึ้นตามค่าแห่งการงานที่โจทก์ได้กระทำไปแล้วซึ่งก่อนหน้านั้นยังไม่รู้จำนวนที่แน่นอนว่า

เป็นเงินจำนวนเท่าใด โจทก์จึง ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยตามข้อตกลงในสัญญาอ้างว่าความ คงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละ 7.5 ตามกฎหมายนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป

9) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1443/2545

สัญญาอ้างว่าความระหว่าง โจทก์กับจำเลยทั้งสามมีใจความทำนองว่าจำเลยแต่ละคนตกลงให้ค่าตอบแทนโจทก์จำนวนร้อยละ 3 ของมูลค่าทรัพย์สินมรดกหรือจำนวนเงินที่จะได้รับโดยจะจ่ายให้เมื่อได้รับเงินจากการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกเป็นคราวๆ ไป แสดงว่าค่าตอบแทนที่โจทก์จะได้รับจากจำเลยทั้งสามขึ้นอยู่กับทรัพย์สินมรดกหรือจำนวนเงินที่จำเลยทั้งสามได้รับ หากจำเลยทั้งสามไม่ได้รับทรัพย์สินมรดกหรือเงินส่วนแบ่ง โจทก์ก็ไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากจำเลยทั้งสาม สัญญาอ้างว่าความเช่นนี้มีลักษณะที่โจทก์ซึ่งเป็นทนายความเข้ามีส่วนได้เสียทางทรัพย์สิน ในผลแห่งคดีของจำเลยทั้งสามซึ่งเป็นลูกความไม่เหมือนกับสัญญาอ้างว่าความที่ทนายพึงได้รับค่าจ้างเป็นจำนวนเงินตายตัวโดยไม่ต้องคำนึงถึงผลคดีว่าจะแพ้หรือชนะอย่างไร ทั้งการที่โจทก์มีหนังสือทวงถามเรียกค่าจ้างว่าความจากจำเลยทั้งสามโดยคิดในอัตราร้อยละ 3 ของทรัพย์สินมรดกแต่ละรายการที่จำเลยทั้งสามได้รับไปแล้วนั้น ยิ่งทำให้เห็นเจตนาของโจทก์ว่าประสงค์จะได้รับค่าจ้างตามผลแห่งคดีที่จำเลยทั้งสามได้รับมรดกโดยตรง สัญญาอ้างว่าความระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสามแม้ไม่ต้องห้ามโดยชัดแจ้งโดยกฎหมายแต่ก็เป็นสัญญาที่ฝ่าฝืนต่อหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพทนายความ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงตกเป็น โฆษณาตาม ป.พ.พ.มาตรา 150 และเมื่อข้อความในสัญญาอ้างว่าความชัดเจนอยู่แล้ว กรณีไม่อาจตีความโดยฟังเสียงถึงเจตนาอันแท้จริงให้เป็นอย่างอื่นไปได้

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าแนวคำพิพากษาศาลฎีกายังมีข้อขัดแย้งกันอยู่ อาทิเช่นการคิดคำนวณค่าทนายความเป็นร้อยละจากจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทซึ่งกำหนดไว้แน่นอนนั้นไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5229/2544 แต่ถ้าวัดคำนวณค่าทนายความจากจำนวนที่จะได้รับตามคำพิพากษาเมื่อลูกความชนะคดี ถือเป็นสัญญาอ้างว่าความโดยวิธีแบ่งเอาส่วนจากทรัพย์สินที่เป็นมูลพิพาทอันจะพึงได้แก่ลูกความ จึงเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา กล่าวโดยสรุปก็คือ ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับการคิดค่าจ้างว่าความ ระหว่างทนายความกับลูกความยังคงมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุหนึ่งมาจากการที่พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 และข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมทนายความที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนี้ก็ได้มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการเรียกค่าจ้างว่าความไว้ชัดเจน จะเห็นว่าความคิดค่าจ้างว่าความเป็นเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมทางวิชาชีพทนายความ ซึ่งหลักเกณฑ์การคิดค่าจ้างว่าความดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน และ

เป็นมาตรฐานปฏิบัติ ซึ่งทนายความต้องมีวิธีการเรียกค่าจ้างว่าความด้วยความซื่อสัตย์ และเป็น-
ธรรมต่อประชาชนผู้มีพรรคคดีเพื่อมิให้ขัดต่อหลักจริยธรรมทางวิชาชีพในเรื่องการคิดค่าจ้าง
ว่าความ หากมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการหรือกฎเกณฑ์ในเรื่องการเรียกค่าจ้างว่าความอันเป็น
มาตรฐานแน่นอนชัดเจนแล้วก็จะป็นธรรมต่อทนายความ และต่อประชาชนผู้มีพรรคคดีทั่วไป